

Zemřel lingvista Karel Kučera

S lítostí oznamujeme, že ve čtvrtek 8. prosince 2022 po krátké nemoci zemřel dlouholetý zaměstnanec FF UK prof. Karel Kučera. Jako jeden ze zakladatelů Českého národního korpusu se klíčovým způsobem zasloužil nejen o budování diachronní sekce, ale o celkovou podobu ČNK, jak ji známe dnes.

Prof. Karel Kučera se narodil 3. dubna 1947 v Chlumčanech u Loun a jeho osud je nerozlučně svázán s naší fakultou, ačkoli jak sám rád připomínal, po jejím dokončení (studia angličtiny a češtiny) v roce 1971 nějaký čas učil angličtinu na Vysoké škole zemědělské. Počínaje rokem 1973 už ale natrvalo přesídluje na FF UK, na svou domovskou katedru českého a slovenského jazyka (dnešní ÚČJTK), kterou po listopadu 1989 krátce vedl; koncem letošního roku, kdy plánoval definitivně odejít na zasloužený odpočinek, by tak završil neuvěřitelné padesátileté kontinuum.

Milníky jeho akademické dráhy jsou vymezeny lety 1976 (obhajoba kandidátské práce), 1986 (habilitace) a 1999 (jmenování řádným profesorem). Oblast jeho odborného zájmu je obdivuhodná a vedle dominantní diachronní složky (především staročeská morfologie a lexikologie, pravopisné systémy staré a střední češtiny) postihuje např. výuku češtiny pro cizince či jazyk Čechů žijících v zahraničí, zvláště potomků českých emigrantů v USA (působil v 80. letech jako lektor češtiny v Nebrasce a živě se zajímal o místní českojazyčnou komunitu). Mezi jeho nejvýznamnější monografie patří *Jazyk českých spisů J. A. Komenského* (1983) či *Český jazyk v USA* (1990), obě vydané univerzitním vydavatelstvím. Dále je spoluautorem publikace, jež provázela a dodnes provází všechny bohemisty zápolící se staročeským lexikem, *Malého staročeského slovníku* (1979, spolu s J. Běličem a A. Kamišem). Mimoto vydal desítky odborných statí na rozličná témata.

Do dějin pražské bohemistiky se však nezapsal jen svými

knihami a články. Pro mnoho generací studentů byl tím, kdo jim s vlídným humorem otevíral dveře do zdánlivě cizí říše staré češtiny a ukazoval jim, že historická mluvnice nemusí být tak nepřátelská, jak se na první pohled zdá. Charakteristická oslovení studentů „holoubkové“ či „milánkové“ i další jeho oblíbené průpovídky už na fakultě dávno žijí vlastním životem. Stejně vlídně a vtipně dokázal provázet při prvních nelehkých krocích i své začínající kolegy. Jeho schopnost neokázale, účinně a nezištně pomáhat, kdekoli je třeba, se naplno projevila ve chvíli, kdy náhle zemřel jeho kolega a spoluobytel legendární pracovny č. 22 prof. Alexandr Stich. Bez ohledu na vlastní nepohodlí i určitá rizika tehdy Karel Kučera převzal jeho projekty i vedení postgraduálních a pregraduálních studentů a za pomoci Martina Svatoše se postaral o to, aby vše dovedl do úspěšného konce. Zajisté ho to stálo mnoho času a sil, udělal to však s grácií sobě vlastní: nenápadně, jakoby samozřejmě, bez nároku na pozornost a díky.

Naprosto zásadní roli sehrál Karel Kučera před třemi dekádami při vzniku Českého národního korpusu, jehož je spoluzakladatelem; stál u zrodu koncepce zpracovávání starších fází češtiny a dlouhá léta vedl diachronní sekci. Služebně mladší členové kolektivu na něj hleděli jako na živoucí legendu (mnohé z nich učil), tedy s náležitou úctou a ostychem, které však dokázal elegantně odbourat svou typickou bezprostředností. „Na to se vykašli, já jsem Karel...“ vykázal do patřičných mezí lecčí plachost – a takováto výzva k tykání se zkrátka nedala odmítnout. Nepotrpěl si na škatulkování podle titulů, naopak hlásil se k rovnosti a kolegiálnosti, byl nám spolupracovníkem chápavým, velkorysým a vždy ochotným poradit a pomoci, člověkem otevřeným, přátelským a obětavým – tak na něj budeme i vzpomínat...

přátelé a kolegové z ÚČJTK a ÚČNK

*Žádná smrt nemůže být zlá,
které předchází dobrý život.
V. M. Kramerius*

S lítostí oznamujeme všem přátelům a známým,
že nás navždy opustil

pan

Prof. PhDr. Karel Kučera, CSc.

Zemřel v klidu a míru ve spánku po krátké nemoci
dne 8. prosince 2022 v ranních hodinách.

Poslední rozloučení proběhne v úzkém rodinném kruhu.

Jménem pozůstalých:

Truchlíci rodina